

Gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek

Algemeen	
Aan	Algemeen bestuur
Van	Hans Uneken
Datum	16 mei 2019
Verspreiden	Ja
Kenmerk	19.0011092

Aanleiding

Regio Gooi en Vechtstreek evalueert elke twee jaar haar gemeenschappelijke regeling en doet waar nodig en samen met gemeenten voorstellen tot bijstelling. Deze evaluatie staat gepland voor het najaar van 2019. Daarnaast bevat de ontwerp regionale samenwerkingsagenda 2019 – 2022 voorstellen tot versterking van de legitimatie en slagkracht van de regionale samenwerking. Onderstaand werkt de Regio Gooi en Vechtstreek uit op welke wijze de actualisatie van de gemeenschappelijke regeling vormgegeven kan worden en hoe hier de versterking van de legitimatie en slagkracht in het kader van de regionale samenwerkingsagenda bij te betrekken.

Analyse

Regio Gooi en Vechtstreek is een uitvoeringsorganisatie. Negentig procent van haar activiteiten en inzet zijn gericht op uitvoering van gemeentelijke dienstverlening voor inwoners. Regio Gooi en Vechtstreek is niet alleen een uitvoeringsorganisatie. Afgelopen jaren hebben de gemeenten de bestuurlijke en beleidsmatige samenwerking op het sociaal en fysiek domein versterkt. De gemeenten werken ook steeds meer samen op strategische opgaven. Binnen Gooi en Vechtstreek wordt gesproken over de regio met de kleine letter "r" en de Regio met de grote letter "R". De regio gaat over het gebied en de samenleving en daarmee over de strategische opgaven. De Regio gaat over de uitvoeringsorganisatie en bedrijfsvoering van de gemeenschappelijke regeling. Met de regionale samenwerkingsagenda en bijbehorende uitvoeringsprogramma is de aandacht voor de regio afgelopen jaren enorm toegenomen.

De gemeenschappelijke regeling is niet aangepast op bovenstaande ontwikkeling. De meeste artikelen zijn gericht op het besturen van de uitvoeringsorganisatie. De Regionale samenwerkingsagenda en bijbehorende strategische samenwerking zijn opgenomen in artikel 9 van de gemeenschappelijke regeling. De Regio Gooi en Vechtstreek pleit ervoor om de gemeenschappelijke regeling beter aan te laten sluiten bij de actuele situatie, zonder dat de uitvoeringsorganisatie daar hinder van ondervindt. De Regio is primair een uitvoeringsorganisatie. Tegelijk is er een behoefte onder raadsleden, bestuurders en ambtenaren om vooral grip te krijgen op de wijze waarop de gemeenten samenwerken op de strategische opgaven.

De regionale samenwerkingsagenda van de gemeenten is het document waarin de gezamenlijke opgave van het gebied wordt verwoord. Het is daarmee het leidend document voor de samenwerking tussen de gemeenten op de opgaves voor dit gebied. Deze opgaves bevinden zich rond:

- Een bereikbaar Gooi en Vechtstreek
- Een duurzaam Gooi en Vechtstreek
- Een aantrekkelijk woon-werk klimaat
- Versterking sociaal domein

Om dit mogelijk te maken wordt ingezet op een regionale omgevingsvisie en een aantal randvoorwaarden omtrent de legitimatie en de slagkracht van de regionale samenwerkingsagenda. Alle voorstellen binnen de regionale samenwerkingsagenda gaan uit van de gemeentelijke autonomie en de daarbij behorende kaderstellende rol van de gemeenteraden.

Om deze regionale samenwerkingsagenda te kunnen uitvoeren is het van belang om het instrumentarium binnen de gemeenschappelijke regeling te versterken cq te verdiepen. Voorstel is om de volgende vormen van versterking verder te verdiepen/onderzoeken:

1. Regiocongres
2. Regiopodia
3. Projectwethouders
4. Advies/hoorcommissie van Raden
5. Directe communicatie met gemeenteraden

Deze versterking dient gericht per speerpunt onderzocht te worden. Welke vorm is het meest passend voor welke strategische opgave? Het is goed om hierbij te beseffen dat drie van deze instrumenten (Regiocongres, Regiopodia, Projectwethouderschap) al door de gemeenteraden en de Regio worden ingezet. De afgelopen periode heeft aangetoond dat aanscherping/verdieping/verbreding van het instrumentarium noodzakelijk is. Per instrument is een aantal spelregels wenselijk. Het versterken van dit instrumentarium is gericht om de slagkracht van de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda te faciliteren en daarmee primair gericht op de regionale bestuurskracht.

'Interne' legitimering

Om dit instrumentarium te versterken zal worden gestart met een denktank. Deze denktank zal onder regie van het algemeen bestuur gaan nadenken over de wijze waarop het instrumentarium kan worden versterkt. Het idee is om diverse functies in deze denktank te laten plaats nemen (Burgemeesters, raadsleden, griffiers, gemeentesecretarissen, experts NH en BZK). Het streven is om deze voorstellen in het najaar te presenteren aan de gemeenteraden. Zo doen we recht aan het verzoek om het onderwerp legitimatie en slagkracht van de samenwerking op de agenda te houden en tegelijkertijd komen we tegemoet aan de behoefte om een zorgvuldig proces te bewandelen.

'Externe' legitimering

Rond de opgaves in dit gebied zal worden gewerkt met een bredere maatschappelijke denktank. Het idee is om een divers gezelschap samen te stellen die betrokken wordt bij de totstandkoming en uitvoering van de regionale omgevingsvisie. Gedacht kan worden aan captains of industry, directeuren van regionale instellingen, of andere smaakmakers c.q. liefhebbers van dit gebied. In het plan van aanpak voor de regionale omgevingsvisie wordt nu rekening gehouden met een dergelijke denktank. Voor de zomer wordt het plan van aanpak voor de regionale omgevingsvisie verwacht.

Doel

Democratisch gelegitimeerde gemeentelijke besluitvorming in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek en versterking van de slagkracht van de regionale samenwerking vanuit de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek.

Opdracht

Regio Gooi en Vechtstreek stelt voor om onder regie van het Regiobestuur de actualisering van de gemeenschappelijke regeling aan te grijpen om naast de uitvoeringsorganisatie ook de legitimatie en slagkracht van de regionale samenwerking op de strategische opgaven een plek te geven in haar gemeenschappelijke regeling. De Regio onderscheidt vier blokken bij actualisatie.

Blok 1 Uitvoeringsorganisatie <i>Going concern</i>	Blok 2 Bedrijfsvoering <i>Going concern</i>	Blok 3 Samenwerkingsagenda <i>Strategisch</i>	Blok 4 Belangenbehartiging <i>Strategisch</i>
--	---	---	---

Opdracht

Doe op basis van de regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2019 - 2022 voorstellen tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek, waarmee de democratische legitimatie en de regionale slagkracht worden vergroot.

Stuurgroep

*Pieter Broertjes (Regiovoorzitter)
Afvaardiging gemeentesecretarissenoverleg
Algemeen directeur Regio Gooi en Vechtstreek
Strategisch manager Regio Gooi en Vechtstreek*

Betrokken partijen

*Ministerie van BZK
Provincie Noord-Holland
Gemeenteraden
Colleges
Regioambassadeurs
Griffiers
Regiobestuur
Secretarissenoverleg
Ambtelijke werkgroepen*

Blok 1 Uitvoeringsorganisatie

Afgelopen jaren zijn er verscheidene nieuwe uitvoeringstaken ondergebracht bij de Regio Gooi en Vechtstreek. Denk onder andere aan het werkgeversservicepunt, het zorg- en veiligheidshuis, coördinatie routenetwerken, de nazorg ex-gedetineerden en de crisisdienst jeugdigen. De gemeenschappelijke regeling dient hierop nog geactualiseerd te worden. Het gaat om de technische verwerking van uitvoeringsbevoegdheden die voortvloeien uit raads- en/of collegebesluiten van de gemeenten.

Omdat de diversiteit van het takenpakket van de Regio Gooi en Vechtstreek groeit is het misschien ook verstandig om in het overgedragen takenpakket onderscheid te maken tussen verschillende type taken. De Regio onderscheidt de volgende type uitvoeringstaken binnen haar gemeenschappelijke regeling:

Wettelijke taken	→ de wet draagt gemeenten op een taak regionaal vorm te geven (GGD, veilig thuis, etc.)
Centrumgemeente taken	→ de wetgever stimuleert gemeenten financieel samen te werken (beschermd wonen, volwasseneducatie, voortijdig schoolverlaten, veiligheidshuis, etc.)
Gemeente taken	→ gemeenten besluiten met elkaar een taak samen uit te voeren (GAD, urgentiebureau, etc.)

Door dit onderscheid mee te nemen bij het actualiseren kan ook gekeken worden naar de procedure om activiteiten/taken over te dragen of weg te halen bij de Regio Gooi en Vechtstreek. Misschien moet

deze procedure verschillen per type taak of kan er per type taak een standaard werkwijze worden afgesproken.

Deelopdracht 1 uitvoeringsorganisatie

Voorstellen doen tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling, zodat de in de gemeenschappelijke regeling omschreven taken en activiteiten aansluiten bij het actuele takenpakket van de Regio Gooi en Vechtstreek. Overweeg hierbij de mogelijkheid om in het takenpakket onderscheid te maken tussen verschillende typen taken.

Projectgroep

*Bestuurssecretaris Regio Gooi en Vechtstreek
Jurist Regio Gooi en Vechtstreek*

Werkgroep

Bestuursjuristen van gemeenten en de Regio nemen deel in een regionale werkgroep die voorstellen doet tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling.

Blok 2 Bedrijfsvoering

Slagkracht van de regionale samenwerking gaat ook over het slim inrichten van de bedrijfsvoering, c.q. planning en controlcyclus van de Regio Gooi en Vechtstreek. Nu wordt de besluitvorming van de Regio Gooi en Vechtstreek soms als omslachtig en soms zelfs onhandig ervaren. Zo kan het gebeuren dat gemeenteraden lokaal al besloten hebben met de vaststelling van een beleidsplan om bescherming en opvang regionaal uit te voeren en te beheren. Vervolgens verplicht de gemeenschappelijke regeling alsnog om de begroting uit dat beleidsplan ter zienswijze voor te leggen aan diezelfde gemeenteraden. Een ander punt is dat er een zienswijze-procedure met gemeenteraden wordt gestart op budgetten die lokaal slechts een verschuiving van de uitvoerder van dat budget betekenen en daarmee onder bevoegdheid van het college vallen.

Tegelijk willen de gemeenteraden kunnen mee-besluiten als het er toe doet. Zo is afgelopen jaar de procedure bij het bestemmen van het rekeningresultaat op verzoek van de gemeenten aangepast. Hoewel niet verplicht, heeft het Regiobestuur afgesproken om ook de resultaatbestemming voor zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden. De gemeenschappelijke regeling moet hier nog op aangepast worden.

Het wijzigen van procedures van zienswijzen zijn vaak zeer technisch, maar liggen tegelijkertijd best gevoelig. Ook ambtelijk willen de gemeenten grip hebben op de wijze waarop de planning en control van de Regio is vormgegeven. Het is daarom goed om bij het vormgeven van dit blok ook de controllers van gemeenten te betrekken.

Deelopdracht 2 bedrijfsvoering

Voorstellen doen tot aanpassing van de planning en control procedures in de gemeenschappelijke regeling, zodat gemeenteraden en colleges kunnen sturen als het moet en het Regiobestuur kan handelen als het nodig is.

Projectgroep

*Bestuurssecretaris Regio Gooi e Vechtstreek
Jurist Regio Gooi en Vechtstreek
Controller Regio Gooi en Vechtstreek*

Werkgroep

De Regio stelt voor om bij de uitwerking van het blok bedrijfsvoering de juridische en financiële werkgroep van gemeenten te betrekken.

Blok 3 Samenwerkingsagenda

De regionale samenwerkingsagenda wordt naar verwachting 12 juli 2019 vastgesteld. Het is een ambitieuze agenda waarmee gemeenteraden focus aanbrengen in de regionale samenwerking. Afgelopen jaren is tijdens regiopodia en overleggen met de regioambassadeurs dat voor veel raadsleden de regionale samenwerking hierover gaat en hoort te gaan. Op deze onderwerpen willen raadsleden zowel bij de voorbereiding van beleid, als de uitvoering en evaluatie betrokken worden en in staat gesteld om waar nodig mee te sturen en bij te sturen met het Regiobestuur. Het verbeteren van de legitimatie van de Regio slaat meestal op dit onderdeel van de regionale samenwerking.

Er is nu niet één oplossing om die legitimatie te verbeteren. Wel worden er in de regionale samenwerkingsagenda een aantal experimenten aangedragen (regiocongres, directe communicatie, projectwethouderschap, hoorzitting en adviescommissie). Voorstel is om in de gemeenschappelijke regeling onder de regionale samenwerkingsagenda ook een onderdeel op te nemen die het Regiobestuur ook de mogelijkheid geeft om met gemeenten deze experimenten vorm te geven. Een haakje om vervolgens binnen de experimenteerruimte ook spelregels te kunnen maken over hoe een experiment vormgegeven moet worden. Vervolgens kan na afronding van het experiment ook nagedacht worden op welke wijze en wanneer experimenten ingebed kunnen worden in de gemeenschappelijke regeling.

Blok 4 Belangenbehartiging

De gemeenten Gooi en Vechtstreek willen graag wanneer dat nodig is een vuist kunnen maken richting de MRA, de provincie, de VNG, de EBRU, het Rijk en mogelijk zelfs de Europese Unie. Ook gemeenteraadsleden hechten hier veel waarde aan in termen van regionale samenwerking: samenwerken moet om slagvaardig te kunnen opereren richting de omgeving. Er is daarbij behoefte om te werken met een stevig mandaat. Dit bleek afgelopen periode zowel bij het MIRT Oostkant Amsterdam traject, als bij het aansturen van de MRA en het vormgeven van de openbaar vervoerconcessie. De bereidheid om lokaal zeggenschap in te leveren op deze onderdelen lijkt groot onder het motto 'wat goed is voor Gooi en Vechtstreek, is goed voor elke gemeente binnen Gooi en Vechtstreek'.

Tegelijk is zichtbaar dat of onze omgeving (MRA) of het Regiobestuur zelf nog niet goed weet hoe met de rol en positie van de Regio in dit soort trajecten om te gaan. Het is aan te bevelen om bij het actualiseren van de gemeenschappelijke regeling te bekijken in welke mate er bij gebundelde belangenbehartiging gewerkt kan worden met een verzaamd mandaat voor het Regiobestuur.

Deelopdrachten 3 samenwerkingsagenda en 4 belangenbehartiging

Op basis van de regionale samenwerkingsagenda voorstellen doen tot versterking van de democratische legitimatie van gemeentelijke besluitvorming in en slagkracht van de gemeenschappelijke regeling.

Projectgroep

*Twee afgevaardigden uit gemeentesecretarissenoverleg
Strategisch manager Regio Gooi en Vechtstreek
Bestuurssecretaris Regio Gooi en Vechtstreek*

Begeleidingscommissie

Voorstel is om een bestuurlijke begeleidingscommissie in te stellen bestaande uit de Regiovoorzitter en twee aan te wijzen leden van het Regiobestuur met daarbij één afgevaardigde vanuit het secretarissenoverleg.

Denktank

De Regio stelt voor om een denktank in te stellen en deze bijeen te laten komen tijdens de Regiopodia. Aan de denktank kunnen raadsleden deelnemen. Verder bestaat de denktank uit een afvaardiging vanuit burgemeesters, griffiers, gemeentesecretarissen, experts provincie NH en ministerie van BZK.